

Inne i Spikfabriken, tidigt 1900-tal. Till vänster är det klippning för hand av längre spik, till höger sitter småpojarna vid stampmaskinerna som plattade spikhuvuden.

Christian von Stöckel fick sex barn med hustrun Klara. Här ses Christian med tre av barnen, de bör vara Ivar född 1868, Hjalmar född 1872 och Hans född 1880.

Klara von Stöckel, född Boqvist, på sin 80-årsdag 1921.

Christian och Klara tillsammans med barn och barnbarn. På bordet ses foton av söner som emigrerat till USA. Näst längst till höger sitter dottern Anna Wester och bakom henne står hennes man Carl Wester. Till höger om Anna står hennes dotter Signe, mor till Hans-Olof Somdal.

Hans-Olof Somdahl har tät kontakt med Craig Stockel i USA, en sons sons son till Christian och Klara.

Hans-Olof Somdal, Norrköping. Uppvuxen i Sommen och med släkt i Boxholm. Christian von Stöckel var Hans-Olofs mormors far.

Sveriges förste klippspikare

Christian von Stöckel – dansken som blev kvar i Boxholm

BOXHOLM (LT)

Det sägs att då det gick fel i klippspikstillverkningen i Boxholm förr i tiden så att en spik kom att sakna huvud så kallades den spiken för en Mjölbybo! Det sades nog med en hel del glimt i ögat kan man tro... Det var dansken Christian von Stöckel som drog igång klippspikstillverkningen i Boxholm, 1862 var året. Han trivdes så pass bra på orten att han stannade kvar och bildade familj.

Det finns förstås många spännande levnadsöden i Boxholmstrakten värda att berätta om, men det är klart att en del människor har ju satt mer avtryck än andra. En sådan person är Christian von Stöckel, en dansk som var född 1834, och som skickades till Boxholm för att få fart på klippspikstillverkningen.

Elis Wettergren skrev om Christian von Stöckels gärning i en artikel i Östgöta Correspondenten den 4 juli 1945. Elis menar att klippspikstillverkning började i Sverige 1862 och att det var i Boxholm det skedde! Detta år lät nämligen brukspatronen i Boxholm, Carl Pontus Burén, uppföra en fabriksbyggnad för detta ändamål. Klippspikstillverkning var en uppfinning från England, eller möjligen Frankrike, men till Boxholm kom kunskapen från Danmark. I Köpenhamn

fanns en mekanisk verkstad som tillverkade maskiner för klippspikfabrikation. Från denna verkstad engagerade brukspatron Burén två män, dels för uppsättningen av maskinerna, dels för att visa och lära ut hur dessa skulle användas. Den ena av dem bar efternamnet von Stöckel, den andre Jensen. Jensen trivdes inget vidare i Sverige utan han återvände snart till sitt hemland igen. Christian von Stöckel däremot – Sveriges första klippspikstillverkare – trivdes alldeles utmärkt i Sverige och i Boxholm, så han blev kvar i den lilla svenska bruksorten. Christian bodde i Fabriksbolmen fram till sin död den 4 juli 1905.

Ivar Fredrik Christian von Stöckel föddes den 15 december 1834 i Aarhus på Jylland. Elis Wettergren berättar i den 75 år gamla tidningsartikeln att von Stöckel kom till Köpenhamn som ung och där ägnade han sig åt det mekaniska facket. Han blev smidesmästare och så fick han erbjudande att resa till Sverige och Boxholm för att sätta upp spikmaskiner. Den 7 november 1862 anlände Christian von Stöckel till Boxholms bruk, detta efter att ha promenerat landsvägen från Motala. Han hade rest kanalen till Motala och i resplanen ingick att mellan Motala och Boxholm använda diligensen. Denna hade dock avgått två timmar före Stöckels ankomst, och då han fick höra att avståndet inte var mer än ett par mil så beslöt han sig för att gå denna sträcka. Någon hade

väl dålig koll kan man anta, för sträckan är ju som bekant runt 45 kilometer... Men kommen till Boxholm så mötte han på bron över Svartån den förste boxholmaren, det var skräddare Gustafsson i Rösta. Av denne upplystes von Stöckel om var brukspatron Burén bodde så han gick till Carlsberg och anmälde sin ankomst. På Carlsberg pågick en större festlighet, men brukspatronen lämnade sina gäster en stund för att personligen hälsa främlingen från ett annat land välkommen och för att hjälpa honom till rätta.

Christian von Stöckels arbete med själva spikklippningen var snart avslarat men han fick därefter full sysselsättning med bland annat smide och reparationer av maskinerna.

Då disponent Hansson 1873 blev chef för Boxholms bruk insåg han snart vilken mekanisk förmåga han hade i von Stöckel, så han satte honom till förman för den mekaniska verkstaden. I det nydaningsarbete som utvecklades under 1800-talets sista del vid Boxholms bruk har von Stöckel stor del. Han lär ha varit en rättträdig man, dessutom en glad och god människa och så hade han det äkta danska gemytet.

Hans-Olof Somdal bor i Norrköping men han är uppvuxen i Sommen. Hans-Olof har hunnit bli 85 år, men han har många minnen av besöken hos mormor Anna Wester i Boxholm i sin ungdom och som var född med namnet von

Stöckel. Christian von Stöckel är nämligen Hans-Olof Somdals mormors far. Hans-Olof berättar att det finns en historia om då Christian von Stöckel mötte Klara (senare stavat Klara), sin blivande hustru. Det var auktion utanför Boxholm, och när Christian tog i ett lapptäcke så råkade Klara göra samma sak. Enligt familjetraditionen lär Christian då ha sagt, att "vi kanske kan ses under täcket sedan". Hans-Olof Somdal menar att resten är ju historia...

Det tycks inte framgå i några anteckningar, men Christian von Stöckel var gift med en annan kvinna då han kom till Boxholm. I kyrkböckerna framgår att han hade gift sig med Caroline Josephine Fischer i mars 1862 och i juli kom de båda från Köpenhamn till Boxholm. Men Caroline Josephine dog den 5 december 1867. Enligt dödboken reste hon tillbaka till Danmark på hösten 1867, och det var där hon avled. I dödbokens kolumn för dödsorsak står det "icke uppgiven".

Året efter, den 18 juli 1868, gifte sig Christian von Stöckel med Klara Matilda Boqvist som var född i Brunneby 1841. Paret kom att bosätta sig i fabriksbolmen och det kom att bli en sexbarnsfamilj med följande ätteläggar och födelseår: Ivar f. 1868 (blev lokförare i Mjölby), Hjalmar f. 1872 (först att emigrera till USA), Anna f. 1875 (gift Wester och mormor till Hans-Olof Som-

dal), Beda f. 1877 (emigrerade till USA med sin man Seaquist), Hans f. 1880 (emigrerade till Chicago) och Gerhard f. 1883 (emigrerade till Chicago). Dessutom emigrerade även sonen till lokföraren Ivar till Chicago, det skedde i början på 1900-talet.

Det finns således många ättlingar efter Christian von Stöckel och hustrun Klara i USA. Hans-Olof Somdal berättar att han har tät kontakt med Craig Stockel som bor i "svenskstaden" Lindstrom. Denne Craig är sons sons son till Christian och Klara, och Craigs farfars far är Ivar som var född 1868 och som blev lokförare i Mjölby. Hans-Olof håller Craig informerad om något nytt dyker upp som berör deras släkthistoria efter den gemytliga dansken Christian och hans hustru Klara.

Nya generationer har tillkommit efter Craig Stockel bort i USA och efter Hans-Olof Somdal i Norrköping. Så det var väl en himla tur att Christian von Stöckel 1862 fick uppdraget att ta sig till Sverige för att köra igång en klippspikmaskin. Christian von Stöckel avled den 4 juli 1905 och någon dödsorsak står inte antecknad i dödboken. Klara von Stöckel, född Boqvist, dog den 24 juni 1923. Prästen har där gett henne titeln "verkmästareänka". Både Christian och Klara vilar på Boxholms kyrkogård.

Text och bild:
KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Observera!

Nu i Coronatider kan evenemang vara inställda, även om de står med här. Kolla därför med arrangören att evenemanget du tänkt gå på verkligen blir av.

Vardagen har förändrats

snabbt för oss alla men särskilt för dig som nu rekommenderas att hålla dig hemma. Om du behöver, eller vet någon som behöver, hjälp med att t. ex handla mat eller vill ha kontakt för att samtala eller att vi ringer upp dig bara för att höra hur du mår? Lämna aldrig några pengar i förskott eller kort med kod för att t ex handla mat om du inte känner personen. Vi från kyrkan ber aldrig om pengar innan vi köpt varor. Du kan sedan betala kontant, med Swish eller att vi skickar en faktura. Kontakt: Lillianne Svensson, diakon Boxholm, tel 0142-29 35 06, e-post lillianne.svensson@svenskakyrkan.se eller ring pastors-exp 0142-552 00, e-post: folkungabygden.pastorat@svenskakyrkan.se eller SMS 072-218 60 30 så förmedlar vi en kontakt.

Naturpasset i Österskogen

Ett perfekt motionssätt som passar de flesta och som står för en härlig upplevelse med kartan i handen. Det är kartan som är ditt pass till naturen och orienteringskontrollerna. Samtidigt som du får frisk luft och motion bibrar aktiviteter som naturpasset till bättre hälsa och ökat välbefinnande. Det är ju också en perfekt aktivitet i coronatider. Naturpasspaket kan köpas på kommunexpeditionen. Paket säljs också av Håkan Tengvall, Sandgatan 6, tel 0142-517 24 eller av Per-Åke Tengvall Granstigen 4, tel 0142-513 11. Håkan och Per-Åke levererar gärna naturpasset hem till kundens postlåda om någon ringer och önskar detta. Anställda på Ovako kan hämta sitt naturpasspaket på Metalls expedition från 1 maj. Tid: T o m 09-27. Plats: Se ovan.

Gudstjänst Timmerö kapell

Tid: 06-07, kl 11-12, 06-10 och 17, kl 09-10.

Boxholms kyrka

Tid: 06-14, kl 11-12.

Musikgudstjänst

Malexanders kyrka

Tid: 06-19, kl 16.30-17.30.

Blåviks kyrka

Tid: 06-20, kl 18-19.

Friluftsgudstjänst

Tid: 06-21, kl 11-12.

Plats: Malexanders kyrka.